

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

D. A. Tractatus De Privilegiis Ecclesiae

Zanchi, Lelio

Veronae, M. D. LXXXVI.

Sexagesimum Quintum Priuilegium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61627](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61627)

- 4 Operam dans rei illicita mittendo sagittas, & lanceas in necem alicuius si res non habet effectum si asserat ioco fecisse.
- 5 Noxius ludus est in culpa.
- 6 Delictum ex sola inchoatione an puniri debeat ac si perfectum fuisset?
- 7 Affectus an debeat puniri non secuto effectu?
- 8 Affectus punitur in crimine læsæ maiestatis, oppugnata patriæ, et simoniæ ac in veneno ponitur non secuto effectu.
Consuetudini generali statuitur, ut ibi.
- 9 Iudex pro solo conatu penam mortis imponere non potest in his, quæ non sunt atrocissima, sed extra ordinariam.
- 10 Sagittans, vel exonerans Ar chobusium stans in uno terretorio, & interficiat existentem in alio terretorio in utroque terretorio poterit puniri.
- 11 Mandans fieri delictum debet puniri in loco commissi delicti non autem mandati.
- 12 Mandans non punitur de mandato, sed de delicto secuto.
- 13 Mandans, & mandatarius si conveniantur coram diuersis iudicibus non possunt petere se remitti ad eundem iudicem.
- 14 Damnum illatum semper præsumitur factum malo animo.
- 15 Præsumptio tollitur ex aliquibus varijs circumstantijs.
- 16 Carmen famosum, seu ignominiosum faciens non excusatur fecisse propter ludi occasionem.

Sexagesimum Quintum Privilegium.

- 1 CCLESIA gaudet priuilegio, † quòd sicut manifestè nocens est obnoxius penæ, ita & occultus, licet postea dicat se ioco fecisse. Ut si quis in alicuius † domum ingressus fuisset ueluti amicus, & clandestinè quædam iocalia subtraxit, & cum Dominus domus hoc detexisset, ille ad eius excusationem dixit, quòd iocosè fecit; An ex confessione tali sit absoluendus? Papa respondet, quòd huius quæstionis solutio ex dictis Salomonis in parabolis colligitur, qui dicit. Quòd sicut † noxius est, qui manifestè nititur nocere; licet fortè non fuerit secutus effectus. Itais qui nocet occultè: & si in deprehensionis actu dicat, quòd iocosè fecit, quasi
- T dicat

- dicat, quòd sibi non sit credendum, ex quo actus in se est notius,
- 4 cap. 1. de præsump. Ratio decisionis istius capituli fuit. † Si quis dat operam rei illicitę, prout est mittendo sagittas, & lanceas in necem alicuius, vel in fraudando, licet res non habuerit effectum, ex quo processit ad actum non excusatur, si asserat ioco fecisse.
- 5 † Quia noxius ludus est in culpa, l. nã ludus. ff. ad l. Aquil. nam omne maleficium prave præsumitur actum, l. 1. C. ad l. Iul. de fical. l. 1. C. de iniur. Vnde hic considerandum, quòd habens animum nocendi, si peruenit ad actum exteriorem tenetur; licet effectus nõ fuerit subsecutus, nec per eum defecerit. Hoc tenet hic in eo, qui mittit sagittam, vel lanceam in necem alicuius, ex hoc solo iudicatur nocens, licet mors non fuerit subsecuta, & hoc aperte probatur. in l. is qui cum telo. C. de sicar. & in l. si quis non dicam rape. C. de episcop. & cleri. † Et an delictum ex sola inchoatione debeat puniri ac si pfectum fuisset? Nor. in prædictis iuribus allegatis, & Abb. in cap. 1. de eo, qui mic. in poss. † Hęc enim quæstio an affectus, vel attentatum, seu conatus, debeat puniri ac si secutus effectus fuisset? In delicto committendo de iure communi puniuntur affectus, & conatus, ad delinquendum, etiam non sequuto delicto, est praxis communis, vt refert Ioann. de Lignano in consilio 20. numero 16. inter consilia criminalia diuerforum lib. 1. Tamen de generali consuetudine non punitur affectus, neque conatus, siue attentatum, nisi sequatur effectus. Et de hac generali consuetudine attestatur. Specula. in tit. de accusat. §. 1. nume. 7. Alexand. in consilio 16. lib. 1. & in consi. 140. lib. 2. Boer. in decif. 316. Beltrand. in consi. 169. lib. 3. in prima parte, & de hac generali consuetudine ita attestatur Bal. consi. 361. lib. 1. & in consi. 443. li. 3. Et licet adessent statuta, p quæ forte fuissent sublatae leges punientes conatum, est tñ absolutum, quòd etiam absque statutis ita est de generali consuetudine totius mundi introductum, vt attestatur Maranta consilio 98. inter consi. criminalia diuerforum vol. 2. plus vltra aggredior. An hęc quæstio, quòd conatus non puniatur nisi secuto effectu, locum non habet in delictis atrocissimis, nam illis punitur affectus etiam quod effectus non sequatur, gloss. in l. 1. §. hęc autem in verb. putamus. ff. quod quisque iur. & hanc asserit communem esse, Felyn. in cap. primo post numero 9. de offic. deleg. Didac. in clemen. si furiosus fol. 276. numero 6. Et
- 8 † ideo secũdum eos in crimine læsæ maiestatis, ac oppugnatae patriæ, & simoniæ, & in volente aliquem veneno perimire punitur conatus, licet non sequatur effectus, & hanc esse communem dicit

cit Boer. de seditiosis in septimo præsupposito numero 42. idem tenet Igneus in l. 1. §. occisorum numero 41. ff. ad Sylla. & vidit pluries obseruari in latronibus, Crassatoribus, & in veneficio, in pluribus enim casibus conatus punitur, non secuto effectu. Ego sum in hac opinione, aut lex, vel statutum, in huiusmodi atrocissimis expressè punit solum conatum, aut non punitur expressè conatus, & standum est generali consuetudini, vt conatus non puniatur nisi sequatur effectu. Et hæc opinio iudicio meo est tutior. Nihilominus in his casibus diuersimodè iudicatur, quandoque puniendo conatum in atrocissimis pœna ordinaria: Et quandoque pœna extra ordinaria, crederem in practica posse iudicem ad herere cui opinioni maluerit, inspecta facti, & personarum qualitate. Consulendum tamen est, vt Iudex in mitiore partem inclinetur.

9 In his verò quæ non sunt atrocissima, nullo modo debet. † Iudex pro solo conatu pœnam mortis imponere, nisi id expressè lege, vel statuto caueatur ex eo etiam casu non nisi deuentum fuerit ad actum proximum, & immediatum ipsi maleficio, regulariter autem non debet Iudex conatum impunitum relinquere, sed semper aliquam extraordinariam pœnam infligere. Et nota, quòd in illis casibus in quibus ille qui deuenit ad actum proximum nō potest puniri pœna ordinaria, debet tamen acrius puniri pro motu iudicis, quam ille qui deuenit ad actum remotum. Et ita tenet consuetudo, vt dicit Bald. in l. data opera numero 77. C. qui accus. non poss. Hic quæri potest de alia quæstione. † Vt si quis existens in uno territorio emittat sagitam, cum qua procurat, vel exoneret Scloplum cum quo aliquem interficiat existentem in alio territorio, quis erit Iudex huiusmodi delicti? Respondetur, quòd poterit puniri in vtroque territorio, & inter ipsos Iudices vtriusque territorii erit locus præuentioni, & ita communiter concluditur, vt dicit Abb. in capit. fin. de foro competen. quem refert Prat. contrad. fol. 250. in fi. Ita etiam communiter teneri attestatur Alb. in quarta parte statutorum, q. 79. quem refert Nellus de bannitis in secunda parte primi temporis, quæstio. octaua. Nec prætermittenda est alia quæstio. † Nunquid mandans fieri aliquod delictum sit puniendus in loco in quo fuit datum mandatum, an in loco commissi delicti? Respondetur, quòd debet puniri in loco in quo delictum fuit consumatum, non autem in loco vbi mandauit, & hæc est communis opinio, ut dicit Abba. in capit. fina. numero vigesimo septimo, de foro competen. quem refert Prob. in capit. Inquisitores numero quinto, in fin.

de hæret. in 6. Marian. in cap. postulasti de foro competen. & in c. 1. de raptor. Cancel. Dec. in l. hæres absens. §. apud Labeonem. ff. 12 de Iud. Et ratio est. † Quia mandans non tenetur ex mandato, sed ex delicto propter mandatum, sequuto. Dicit tamen Bal. in 13 l. non ideo minus in fi. C. de accus. † Quòd si mandans, & mandatarius, conueniantur coram diuersis iudicibus non possunt petere se remitti ad eundem iudicem, subdens in facti contingentia ita fuisse iudicatum. Verum hic cadit considerandum, quòd in malefactis præsumitur prima frôte malus animus, & dolus, l. 1. 14 C. de fica. Hic dicit Innoc. quòd † damnum illatum, vel malum, semper præsumitur factum malo animo, nisi contrarium probetur, vel præualeat alia præsumptio, ff. ad l. A qui. l. item si obstetrix 15 §. si. tenet hic Host. † quòd præsumptio quandoque, & in aliquibus ex uariis circumstantiis tollitur, vt patet 22. q. 2. cap. quòd autem ait, & cap. ne quis de consecrat. distinct. 4. Officium igitur Iudicis est arbitrarium, primo aspectu, præsumere contra delinquentem, seu rem illicitam facientem, vt in d. cap. sicut noxius, & in gl. ibi. Sed ex uariis præsumptionibus, quas probauit reus, poterit præsumptio purgari gl. pen. inst. de obliga. quæ ex del. naf. §. placuit Bar. in l. inter omnes. §. rectè. ff. de fur. demum ex d. capitu. si cut noxius secundum Host. & alios potest percipi talis conclusio, 16 † quòd si quis contra aliquos, in aliquo festo fecisset carmen famosum, seu ignominiosum, etiam propter ludi occasionem, nõ excusabitur à pœna, l. 1. C. de famos. lib. & 5. q. 1. capit. 1. 2. 3. capit. ex merito, & capit. deteriores 6. quæstio. 1. Et Abba. ponit hic carmè pro intellectu litteræ. Si videor ludo aliàs sacco cuncta recludo.

S V M M A R I U M.

- 1 Sententia diffinitina non fertur ex violenta præsumptione.
- 2 Sententia Salomonis fuit, vt infans detur matri cuius viscera commota sunt quæ dixit non occidatur.
- 3 Iudicare Principum exemplis licèt.
- 4 Index an in re dubia inter litigantes possit exemplis iudicare?
- 5 Index non debet esse facilis ad diuisionem sicut faciunt rustici.
- 6 Præsumptiones iuris & de iure non recipiunt probationem.
- 7 Index potest procedere ad diffinitiuam sententiã non probata præsumptione nec allegata.
- 8 Præsumptio violenta sufficit ad condemnandum de adulterio.
- 9 Præsumptio an sufficiat ad condemnandum de alio crimine?

Sexa-